

Помічник адвоката як уповноважена особа: чи поширюються на нього вимоги Закону про запобігання корупції?

Чи поширюються на уповноважених осіб з питань публічних закупівель у закладах освіти вимоги Закону України «Про запобігання корупції», і якщо так, чи наявне порушення вимог Закону, якщо уповноважена особа суміщає роботу з посадою помічника адвоката в адвокатському об'єднанні? У цій статті розглянемо можливість суміщення посад помічника адвоката та уповноваженої особи у закладах освіти.

Щодо заборони суміщення посад помічником адвоката

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII (далі — [Закон про запобігання корупції](#)), перелічені у статті 3 цього нормативно-правового акта.

Відповідно до пункту 1 частини 1 статті 3 Закону про запобігання корупції до суб'єктів, на яких поширюється дія цього Закону, відносяться, зокрема, державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування.

Водночас згідно з пунктом 1 частини 1 статті 7 Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» несумісною з діяльністю адвоката є робота на посадах осіб, зазначених у пункті 1 частини 1 статті 3 Закону про запобігання корупції.

У свою чергу, згідно з пунктом 2.3 [Положення про помічника адвоката](#), затвердженого Радою адвокатів України (у редакції від 21.02.2023), помічнику адвоката забороняється суміщати роботу з діяльністю, несумісною з діяльністю адвоката.

Таким чином, помічник адвоката **не може** бути одночасно посадовою особою місцевого самоврядування.

Чи може уповноважена особа закладу освіти бути посадовою особою місцевого самоврядування

Для того щоб визначити, чи може бути уповноважена особа **закладу освіти** одночасно посадовою особою місцевого самоврядування, слід звернутись до профільного законодавства.

Система та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності,

правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування регулюються [Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР](#) (далі — Закон про місцеве самоврядування).

У статті 1 Закону про місцеве самоврядування визначено, що посадова особа місцевого самоврядування — особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Також аналогічне визначення поняття «посадова особа місцевого самоврядування» міститься у статті 2 [Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 № 2493-III](#) (далі — Закон про службу в органах місцевого самоврядування), згідно з якою це особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Також стаття 3 Закону про службу в органах місцевого самоврядування визначає посади в органах місцевого самоврядування, а саме посадами є:

виборні посади, на які особи обираються на місцевих виборах;

виборні посади, на які особи обираються або затверджуються відповідною радою;

посади, на які особи призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі чи за іншою процедурою, передбаченою законодавством України.

Згідно з частиною 7 статті 11 Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — [Закон](#)) уповноважена особа здійснює свою діяльність на підставі укладеного із замовником трудового договору (контракту) або розпорядчого рішення замовника та відповідного положення. Уповноважена особа повинна мати вищу освіту, як правило, юридичну або економічну. У разі визначення кількох уповноважених осіб розмежування їх повноважень та обов'язків визначається рішенням замовника.

Оскільки посади уповноважених осіб у закладах освіти не відносяться до виборних, слід розглянути можливість щодо призначення уповноважених осіб сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради.

Для того щоб бути посадовою особою в органі місцевого самоврядування, необхідно відповідати таким умовам:

Працювати в органах місцевого самоврядування.

Мати повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-

дорадчих функцій.

Отримувати заробітну плату за рахунок бюджету.

Мати або виборну посаду, або ж призначатись сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради.

Згідно зі статтею 140 Конституції України місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: **сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.**

Як правило, заклади освіти створюються у вигляді відокремлених юридичних осіб (комунальних закладів, комунальних установ) та лише підпорядковуються відповідним селищним, міським, обласним радам, однак не є їх частиною, а отже працівники такого закладу не є посадовими особами органів місцевого самоврядування.

На керівників може розповсюджуватись Закон про запобігання корупції, але не як на посадових осіб місцевого самоврядування, а як на особу, яка прирівнюється до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, згідно з пунктом 2 частини 1 статті 3 Закону про запобігання корупції.

Більше про декларування — у статті [«Чи належить уповноважена особа до суб'єкта декларування в розумінні Закону України „Про запобігання корупції“?»](#).

Однак **законодавство не містить обмежень щодо суміщення посади адвоката (помічника адвоката) з посадами, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування** згідно з пунктом 2 частини 1 статті 3 Закону про запобігання корупції.

Варто зауважити, що уповноважена особа, яка є помічником адвоката, має певні обмеження згідно з Законом.

Згідно з частиною 5 статті 11 Закону визначення або призначення уповноваженої особи не повинно створювати конфлікт між інтересами замовника та учасника чи між інтересами учасників процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, наявність якого може вплинути на об'єктивність і неупередженість ухвалення рішень щодо вибору переможця процедури закупівлі / спрощеної закупівлі.

Для цілей цього Закону конфліктом інтересів вважається наявність приватного інтересу у працівника замовника чи будь-якої особи або органу, які діють від імені замовника і беруть участь у проведенні процедури закупівлі / спрощеної закупівлі або можуть вплинути на результати цієї процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень або на вчинення чи невчинення дій під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, та/або

наявність суперечності між приватним інтересом працівника замовника чи будь-якої особи або органу, які діють від імені замовника і беруть участь у проведенні процедури закупівлі / спрощеної закупівлі та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі.

Згідно з частиною 6 статті 11 Закону уповноважена особа під час організації та проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі повинна забезпечити об'єктивність та неупередженість процесу організації та проведення процедур закупівель / спрощених закупівель в інтересах замовника.

Виходячи з вищевикладеного, якщо уповноваженою особою замовника є помічник адвоката, є ризики виникнення конфлікту інтересів, якщо учасником закупівлі будуть клієнти відповідного адвокатського об'єднання.

Висновки

Помічник адвоката не може бути одночасно посадовою особою місцевого самоврядування. **Як правило, заклади освіти** створюються у вигляді відокремлених юридичних осіб та **не є органами місцевого самоврядування**, а отже уповноважені особи таких закладів не є посадовими особами місцевого самоврядування.

Тож якщо уповноважена особа закладу освіти, який не є органом місцевого самоврядування, суміщає роботу з посадою помічника адвоката в адвокатському об'єднанні, то порушення не вбачається. При цьому такій УО слід зважати, що є ризики виникнення конфлікту інтересів, якщо учасником закупівлі будуть клієнти відповідного адвокатського об'єднання. Тому в разі потреби варто вжити усіх можливих заходів задля уникнення такої ситуації.

Важливим маркером для уповноваженої особи для визначення, чи розповсюджуються на неї норми пункту 1 частини 1 статті 3 Закону про запобігання корупції, є особа, яка приймає на посаду. Посадові особи місцевого самоврядування є або виборними, або призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі.

Також на порталі RADNUK.COM.UA уже опубліковані такі матеріали щодо цієї теми:

[«Посадова та службова особи: хто вони»](#);

[«Що таке конфлікт інтересів: визначення поняття та приклад»](#);

[«Призначення уповноваженої особи: враховуємо обмеження, встановлені Законом України „Про запобігання корупції“»](#).